

Проблеми організації виховної роботи у неблагополучних сім'ях

М.Е.ГАЛКО

Харківський гуманітарно-педагогічний інститут

На сучасному етапі розвитку держави особливого значення набуває проблема розвитку та зміцнення сім'ї, як основного осередку виховання підростаючого покоління. Проблемами неблагополучних сімей та важковиховуваності займалися: В.О.Сухомлинський, Р.Овчарова, К.Ушинський, Н.Кузьміна, О.Гуляр, М.Фіцула, М.С.Верб, З.І.Зайцева, А.Й.Капська, Л.Г.Коваль, І.Д.Зверева, С.Р.Хлебик, Н.А.Сейко, І.М.Трубавіна. На даний час більшість сімей можна віднести до категорії неблагополучних, тому що вони повністю або частково втратили свої виховні можливості за тих чи інших причин. У результаті цього в таких сім'ях об'єктивно чи суб'єктивно складаються несприятливі умови для виховання дітей. Ці сім'ї характеризуються певними негативними проявами: батьки зловживають спиртними напоями, наркомани, ведуть аморальний спосіб життя, припускаються різних видів правопорушень. Сімейне неблагополуччя негативно позначається на формуванні особистості дитини. Дитяче виховання в умовах негативного емоційно-психологічного сімейного мікроклімату визначається егоїзмом, замкненістю, конфліктністю, неадекватною самооцінкою (заниженою чи завищеною), озлобленістю, утечами з дому тощо. Все це свідчить про те, що діти з неблагополучних сімей мають більше причин для поповнення рядів важковиховуваних і правопорушників.

Одним із важливих принципів роботи з сім'єю є принцип самозабезпечення сім'ї, тобто надання соціальної допомоги з метою пошуку і стимуляції її внутрішніх резервів, які допоможуть сім'ї вирішити власні проблеми. Соціальна робота з сім'єю спрямовується на всю сім'ю в цілому, а також на окремих її членів (дітей, батьків, подружню пару, інших членів родини). У процесі такої роботи вирішується питання раціональної організації внутрісімейного спілкування, нормалізації життєдіяльності і відпочинку сім'ї та окремих її членів, спілкування з оточуючим середовищем, допомога надається у раціональному розв'язанні складних сімейних колізій, конфліктів, знімаються стреси.

Для того, щоб організувати виховну роботу, соціальний педагог спочатку повинен допомогти сім'ї в цілому і кожному з її членів справитися з повсякденними життєвими труднощами, проблемами. Застосовуються такі форми організації виховного процесу як словесні (інформація, роз'яснення, зустрічі, збори, конференції, радіогазети, заочні екскурсії); практичні (екскурсії, походи, конкурси, олімпіади, спарта-

кіади); наочні (кімнати, музеї, галереї, творчі виставки, книжкові стенди, стінгазети). Головною проблемою організації виховної роботи являється небажання отримувати батьками допомогу спеціаліста. Це пов'язано з тим, що більшість сімей не визнають наявності існуючої проблеми і головним завданням соціального педагога є допомагати в осмисленні її.

У подальшому плануємо окреслити типові помилки сімейного виховання та їх вплив на становлення особистості дитини, розробити комплекс заходів щодо подолання основних проблем у неблагополучних сім'ях, експериментально перевірити розроблену систему.

- 1.СорочинськаВ.Є. Організаційна робота соціального педагога.
- 2.Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях.
- 3.Капська А.Й., Безпалько О.В., Вайнола Р.Х. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи.
- 4.Трубавіна І.М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю.